

Oponentský posudek disertační práce

Mgr. Roman Lavická: *Jihoeeská sakrální architektura pozdní gotiky 1450–1550 na rozmezí panství*
vedoucí práce – prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., Dr.h.c.

Zájem o jihoeeskou sakrální architekturu pozdní gotiky vzbuzuje u historiků umění pozornost více než jedno století. Za tu dobu byly publikovány rozsáhlé studie i dílčí články, které se snažily s tímto fenoménem patřičně vyrovnat. Předkládaná disertační práce Romana Lavického náleží k těm studiím, které si i v budoucnu jistě zaslouží nemalou pozornost. Jde o práci syntetického charakteru, která je ovšem založena na exaktním analytickém výzkumu. Autor v ní zhodnocuje dosavadní stav badání a kriticky se vyrovnává s dobovými prameny, které přivedly mnohé badatele k mylným úsudkům a interpretacím. Kritiku dobových pramenů uplatňuje například v případě tzv. Světlicích biskupů, kdy letopočty vztahující se ke konsekraci kostelů byly v mnoha případech považovány za datum dokončení stavby nebo její části, což mělo poslední vliv na samotné datování jihoeeské architektury a tudíž i vliv na její celkové hodnocení. Roman Lavická se na základě shromáždění všech dostupných údajů a díky podrobnému studiu této problematiky pokusil o revizi původních precedentních názorů a přichází s novou interpretací založenou na aktuálním stavu poznání, což je jedním z přínosů této práce.

Při hodnocení stavby autor uplatňuje precizní formální analýzy, dokáže „číst“ stavby a její části v podrobných detailech, které pak s přehledem zatazuje do širších souvislostí. Z metodologického hlediska klade důraz mimo jiné na interdisciplinární spolupráci a současně upozorňuje na nové využití a rozvoj informačních a dokumentačních technologií, přičemž zde sám publikuje zdatlé fotografie. Kromě toho využívá dobových archívních fotografií, popisů a záznamů z místních kronik či pracuje s dokumenty o zatopených památkových objektech (zejména oblast Lipna). Využívá dendrochronologických analýz dřevěných konstrukcí i výsledek archeologických výzkumů. Stejně jako jsou pro něj stavebně-historické průzkumy sledovaných objektů, na nichž se po několik let sám autorsky podílí.

Při interpretaci jednotlivých objektů relativizuje dosavadní názory, uvádí své vlastní hypotézy, ale přesto některé otázky nechává dále otevřené. O stavu nikdy nekončícího poznání, svědčí zmínka o unikátním nálezu objevu z února roku 2012, kdy byl objeven pamětní nápis Mistra Jan z Trhových Svinů, který se poměrně

nebyl otesany kamen priznan bez povrchove upravu:"
 pomyslel, že interier mohl vypadat jinak. Die prízkumu a poznání prakticky nikdy odkryvaní "pravého" a čistého středověku slavilo úspěch a málokdo by dnes naprosto degraduje kvality a hodnoty často prvotní architektury. Hledání a které "sice dnes umožňuje studium středověkých stavebních technologií, avšak souvislosti hodnoti sám jako "památkář" "dřívější puristické očištění klenebních prvků, i v tomto případě autor prokázal hlubokou znalost této problematiky. V této kamenických značek, vyskytujících se na různých architektonických částech. Systematickým a dlouhodobým výzkumem se zabýval i v případě dokonce zásadně změnil dataci stavebních fází několika objektů.

základě těchto znalostí pak bylo možné, aby autor zpřesnil a v některých případech prostředkům, které umožňuje zázemí instituce věnující se památkové péči. Na základě dobrého poznání sledovaných architektur z autopsie a také díky stavitelství na jihu Čech mohly být nově odborně zhodnoceny a korigovány právě na měrou ovlivnil charakter této práce. Dosavadní poznatky o podobě pozdně gotického vzájemné vazby mezi jednotlivými stavbami. Tento důkladný stav poznání zásadní komplexně prostudovat celý fond jihočeské pozdně gotické architektury a zjistit jak sám autor podotýká, v rámci svého nekalkulačního výzkumu se vynasnažil

potřebky potřebné pro realizaci těchto staveb.
 hospodářských privilegií městem, které pak obcím umožnily shromáždit a vytvořit přínos pro vznik pozdně gotických kostelů na jihu Čech vidí především v udělování nezaznamenaná, že tu cí onu stavbu Rožmberkové přímo financovali. Jejich hlavní literatura. Vyskytí rožmberských erbů na stavebách podle něj naprosto jihočeských pozdně gotických kostelů nesli Rožmberkové, jak uváděla dřívější základě svého výzkumu Lavicka odmítá, že by hlavní podíl na financování staveb možnostmi financování stavebních aktivit a vazbami k šlechtickým rodům. Na zarážuje do širších společensko-historických událostí a souvislostí, uvazuje nad jako hlavní téma si autor zvolil okruh "tzv. rožmberské stavební hutě", který

kompletně dochoval, a který nemá ve středověkém kostele na jihu Čech období. Práce Romana Lavický na poli pozdně středověké architektury na jihu Čech tak není ještě definitivně uzavřena a vše nasvědčuje tomu, že postupem času, s nabyváním nových poznatků přibudou další vědecké objevy.

Pro posílení charakteru pozdní gotiky na rozmberském panství, které odráží soudobě výtvarně proudy v jižním Německu a Podunají je nutná úzká mezinárodní spolupráce se zahraničními kolegy. Památkový fond sousední jihočeské oblasti – Horních Rakous, však ještě stále čeká na své aktuální zpracování, na základě kterého bude snad v budoucnu možné dosáhnout lepších komparací a z toho vyplývajících upřesnění vzájemných kulturních vztahů obou oblastí. Lze očekávat, že prohlubující se znalost místních i zahraničních staveb z autopsie přinese v budoucnu z pera Romana Lavický na poli výzkumu pozdněgotické architektury ve středoevropském kontextu další výsledky.

Co se týče formální úpravy by práce vyžadovala řádnou korekturu, protože se zde objevuje mnoho překlepů a formálních nesouladů. Zpřehlednit by se dalo také členění jednotlivých kapitol či grafické ujasnění jednotlivých částí v textu. Dle mého názoru by práce, založena na množství stavebních realizací, pojímaných ať v celku či detailech, mohla obsahovat mnohem více ilustrujících fotografií, které by mohly tvořit samostatnou obrazovou přílohu v podobě katalogu, včetně dokumentace půdorysů, apod. Vyhradu bych měla rovněž k citacím. Přestože je autor publikacně velmi činný a poměrně často odkazuje na své vlastní, již publikované texty, které patří k recentní literatuře, přesto se domnívám, že v případě disertační práce by bylo vhodnější odkazovat na konkrétní citované prameny a na jednotlivé autory.

Předkládaná práce plně odpovídá požadavkům kladeným na disertační práci, a proto ji vřele doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 22. 5. 2012

Mg